

21.10.2022

EOAK/2541/2022

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Pihlajisto

TYÖTTÖMYYSETUUDELLA TUETTU OMAEHTOINEN OPISKELU

1 KANTELU

Kantelija arvosteli A:n työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) menettelyä työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskelua koskevassa asiassa.

Kantelija kertoi, että hän oli yhteydessä vastuuasiantuntijaansa omaehtoista opiskelua koskevassa asiassa ennen opiskelupaikan vastaanottamista. Kantelija kertoi asiantuntijalle, että opiskelu muodostuu noin 19 kuukauden kokoaikaisesta lähiopetuksesta Poliisiammattikorkeakoulussa, jonka jälkeen opiskelijoilla on 10 kuukauden palkallinen työharjoittelujakso poliisilaitoksella nuoremman konstaapelin virassa. Harjoittelun jälkeen kokoaikaista lähiopetusta koululla on noin viisi kuukautta. Yhteensä kokoaikaista lähiopetusta on 24 kuukautta.

Kantelijan mukaan asiantuntija ilmoitti hänelle puhelimesta, että TE-toimisto tekee päätöksen, jossa kantelijalle myönnetään oikeus opiskella 24 kuukautta omaehtoisen opiskelun tuella. TE-toimisto tekee asiasta lausunnon, joka toimitetaan työttömyyskassalle ja päätös kirjataan työllistymissuunnitelmaan.

Kantelija kertoi saaneensa tiedoksi TE-toimiston työttömyyskassalle lähettämän työvoimapolitiittisen lausunnon, jossa todetaan, että työttömyysetuuden maksamiselle ei ole työvoimapolitiittisia esteitä, ja että omaehtoista opiskelua tuetaan työttömyysetuudella ajalla 29.3.2021–9.10.2022 ja 1.8.2023–19.1.2024. Näiden tuettujen ajanjaksojen väliin jää 10.10.2022–31.7.2023 kestävä palkallinen työharjoittelu nuoremman konstaapelin virassa, jonka aikana opintoja ei tueta työttömyysetuudella. Päätös kirjattiin 8.3.2021 päivättyyn työllistymissuunnitelmaan.

Kantelija oli maaliskuussa 2022 yhteydessä TE-toimistoon selvittääkseen, mitä lomakkeita hänen tulee täyttää saadakseen ansiosidonnaisen päivärahan päätyttyä työmarkkinatukea. Kantelijan uusi vastuuasiantuntija soitti kantelijalle 24.3.2022, että aikaisemmin annettu työvoimapolitiittinen lausunto oli virheellinen, ja että omaehtoisen opiskelun tuettuja kuukausia ei voi jaksottaa.

Asiantuntija kertoi, että lausunto korjataan siten, että tuetut 24 kuukautta alkavat kulua heti opiskelujen alusta ja ne kuluvat yhtäjaksoisesti huolimatta siitä, että viisi kuukautta niistä osuu työharjoittelun kanssa päällekkäin. Palkallisen työharjoittelun aikana kantelija ei ole oikeutettu työttömyysetuuteen.

Asiantuntija myönsi, että TE-toimisto oli tehnyt virheen alkuperäistä työvoimapolitiittista lausuntoa kirjoittaessaan. Asiantuntija kertoi, että kantelijalla oli oikeus antaa asiasta selvitys, mutta selvityksellä ei ollut merkitystä asiassa, vaan lausunto korjataan joka tapauksessa. Myöhemmin samana päivänä 24.3.2022 asiantuntija lähetti kantelijalle tekstiviestin, jonka mukaan kantelijan tuli toimittaa selvitys TE-toimistolle 8.4.2022 mennessä. Tekstiviestissä luki lisäksi, että asiantuntija oli muokannut kantelijan työllistymissuunnitelmaa, joka kantelijan pitäisi hyväksyä 29.3.2022 mennessä. Kantelija ei hyväksynyt työllistymissuunnitelmaa.

Kantelija totesi, että hän ei suostu siihen, että hänelle ennen opiskelupaikan vastaanottamista annettua lausuntoa lähdetään muuttamaan hänen taloudelliseksi vahingokseen. Kantelija kertoi perustaneensa päätöksensä lähteä opiskelemaan hänelle annettuun alkuperäiseen työvoimapolitiittiseen lausuntoon. Kantelija totesi, että hän ei ole tehnyt asiassa virhettä eikä hänellä ollut syytä epäillä alkuperäisen lausunnon oikeellisuutta.

Kantelija kertoi olleensa yhteydessä työttömyysturvaneuvontaan, jonka asiantuntija kertoi, että omaehtoisen opiskelun tukikuukausia ei voi kantelijan tapauksessa jaksottaa, mutta ne voidaan tilapäisesti keskeyttää. Asiantuntija kertoi, että terveydenhoitoalan opiskelijoilla tuettuja kuukausia keskeytetään työharjoittelun aikana. Kantelija totesi, ettei ymmärrä, miksi eri aloilla käytännön pitäisi olla erilainen.

Kantelija viittasi työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) ohjeeseen julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain ja asetuksen soveltamisesta. Ohjeessa kerrotaan, missä tilanteissa opiskelun tukemisen voi keskeyttää. Kantelija katsoi, että hänen tapauksessaan pätevä syy tukemisen keskeyttämiselle täyttyy, kun kantelija menee töihin nuoremman konstaapelin virkaan harjoittelun ajaksi. Luettuuan em. ohjeen, kantelija ei ymmärrä, miksi tuettujen kuukausien jaksottaminen ei tulisi hänen tapauksessaan kyseeseen.

Kantelija kertoi olleensa asian tiimoilta yhteydessä vastuuasiantuntijansa esimieheen, joka totesi sähköpostiviestissään, että tukikuukausien keskeyttäminen ei kantelijan tapauksessa ole mahdollista eikä kantelijan tilanteessa voida käyttää harkintaa.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin TE-toimiston lausunto ja kantelussa mainittujen asiantuntijoiden selvitykset (liitteenä).

3 RATKAISU

3.1 TE-toimiston lausunto

TE-toimiston asiantuntija antoi 9.3.2021 työvoimapoliittisen lausunnon, joka oli voimassa ajan 29.3.2021–9.10.2022. Lausunnon perusteluissa on kerrottu, että opintoja tuetaan lisäksi ajalla 1.8.2023–19.1.2024, mutta tästä ei ole annettu erillistä työvoimapoliittista lausuntoa. Opintojen tukemisesta mainituilla ajoilla on sovittu myös työllistymissuunnitelmassa.

Toinen TE-toimiston asiantuntija havaitsi kantelijan työvoimapoliittisessa lausunnossa mahdollisen epäselvyyden ja ryhtyi selvittämään sitä. Kantelija jätti 21.3.2022 yhteydenottopyynnön TE-toimistolle, jonka myötä asiantuntija varmisti lausunnon olevan virheellinen. Asiantuntija ilmoitti asiasta kantelijalle 24.3.2022.

TE-toimiston tulkinta lausunnon virheellisyydestä pohjautuu TEM:n ohjeeseen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta (6 luku 5 §). Ohjeessa todetaan, että ”opintokokonaisuudella tarkoitetaan sitä opintojen kokonaisuutta, johon työnhakija hakee ja tulee hyväksytyksi, ja josta on lähtökohtaisesti sovittu yhtenä kokonaisuutena suunnitelmassa.” Tulkinnan mukaan opintoihin kiinteästi kuuluva työharjoittelu kuuluu opintokokonaisuuteen, johon työnhakija on hakeutunut. Tämän vuoksi TE-toimisto tulkitsi, ettei opintojen tukemista voida keskeyttää työharjoittelun ajaksi ja näin ollen työharjoittelujakso kuluttaa tukikuukausia, vaikka työnhakijalla ei työharjoittelun palkallisuuden vuoksi olisi mahdollisuutta saada työttömyysetuutta.

TE-toimisto totesi, että sillä on velvollisuus korjata virheelliseksi todettu lausunto. Työvoimapoliittinen lausunto ei ole hallintolaissa tarkoitettu päätös. Uusi työttömyysetuuden maksamisen estävä työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ilman työnhakijan suostumusta. Työnhakijaa on kuitenkin kuultava hallintolain mukaisesti ennen uuden työvoimapoliittisen lausunnon antamista.

Kantelija keskusteli asiasta vastuuasiantuntijansa ja palveluvastaavan kanssa. Kantelija oli lisäksi yhteydessä valtakunnalliseen työttömyysturvaneuvontaan, jossa häntä neuvottiin yleisellä tasolla asiassa.

TE-toimisto katsoi, ettei asiassa ole vaihtoehtoisia ratkaisuja, vaan TE-toimiston on korjattava annettu virheellinen lausunto. TE-toimisto antoi asiasta 13.4.2022 uuden lausunnon opintojen tukemisesta. Ennen uuden lausunnon antamista TE-toimisto kuuli kantelijaa selvityspyynnöllä 25.3.2022, johon kantelija vastasi 4.4.2022.

TE-toimisto totesi, että se antoi virheellisen lausunnon 9.3.2021 ja korjasi lausunnon 13.4.2022. TE-toimisto sopi virheellisesti työllistymissuunnitelmassa opintojen tukemisen jaksottamisesta työharjoittelun ajalle ja näin antoi virheellistä tietoa kantelijalle tukiajan kestosta hänen suunnitellessaan opintojensa rahoittamista.

TE-toimisto on käynyt asian läpi kaikkien asianosaisten kanssa väärin tietojen korjaamiseksi. TE-toimisto pyrkii tapauksen laajemmalla läpikäymisellä estämään vastaavien tapausten syntymistä ja virheellisten tietojen antamista tulevaisuudessa.

3.2 Työttömyysturvaneuvonnan asiantuntijan selvitys

Selvityksen mukaan kantelija soitti valtakunnalliseen työttömyysturvaneuvontaan 29.3.2022 työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskelua koskevassa asiassa. Asiantuntija lupasi selvittää asiaa ja soittaa takaisin. Asiantuntija soitti 30.3.2022 ja kertoi kantelijalle, että opintoja ei voi jaksottaa harjoittelun vuoksi, mutta kantelija voisi kokeilla vedota siihen, että opinnot keskeytyvät työhön menon vuoksi. Asiantuntija luki kantelijalle, mitä TEM:n ohjeessa kerrotaan keskeyttämisestä. Koska valtakunnallisessa puhelinpalvelussa annetaan yleisneuvontaa työttömyysturva-asioissa, asiantuntija pyrki painottamaan, että TE-toimisto arvioi, onko tukiajan keskeyttäminen mahdollista.

Asiantuntija kertoi ottaneensa puhelussa terveydenhuoltoalan esimerkiksi, koska se on ala, missä asiantuntijan käsityksen mukaan tukiajan keskeytyksiä tapahtuu melko yleisesti työn vuoksi. Kun opiskelija etenee opinnoissa, hänelle voi tarjoutua työmahdollisuuksia kuten sijaisuuksia tai määräaikaisia töitä, mutta harjoittelutkin voivat olla palkallisia.

Asiantuntija totesi olleensa siinä käsityksessä, että tukiajan keskeyttäminen saattaisi olla mahdollista, mikäli kantelija saa palkkaa harjoittelun ajalta eli on palkkatyössä, ja että tässä voisi olla tapauskohtaista harkintaa. Kantelijan mukaan hän ei ole täysin varma, miten hän tarkkaan ottaen ilmaisi terveydenhuoltoalan harjoitteluun liittyvän asian. Ensisijaisesti asiantuntijalla oli tarkoitus kertoa alasta, jossa tyypillisesti tehdään opintojen ohessa työtä, ja jossa tukiajan keskeyttäminen työn vuoksi on suhteellisen yleistä sekä pyrkiä auttamaan kantelijaa hänen tilanteessaan tarjoten mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja.

Asiantuntija totesi, että valitettavasti hän ei ole nauhoittanut puhelua, joten hän ei pysty tarkistamaan, miten tarkalleen ilmaisi asian. Puhelua ei nauhoitettu, koska kyseessä oli takaisin-/ulossoitto eli asiantuntija oli luvannut tarkistaa tilannetta ja soittaa asiakkaalle päin takaisin.

3.3 Asiaa koskevat säännökset

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012, JTYPL) 6 luvun 5 §:ssä on säännös tukiajasta. Säännöksen 1 momentin mukaan opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea tässä luvussa säädetyin edellytyksin enintään 24 kuukauden ajan. Säännöksen 3 momentin mukaan työnhakija voi ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Edellä 1 momentissa säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Oppilaitoksen lomajaksoa ei pidetä pätevänä syynä.

Tukiaikaa koskevaa säännöstä muutettiin hallituksen esityksellä (HE 209/2016 vp), jonka mukaan

uuden 3 momentin mukaan työnhakija voisi pyytää työ- ja elinkeinotoimistoa keskeyttämään opiskelun tukemisen vain, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Pätevänä syynä pidettäisiin esimerkiksi työhön menemistä, sairautta, perhevapaata ja muita vastaavia tilanteita. Ylipäättään kyse olisi pitkäaikaisista, esimerkiksi useita kuukausia tai vähintään useita viikkoja kestävästä tilanteista. Henkilö voisi opiskella keskeytyksen aikana haluamassaan laajuudessa, mutta työttömyysetuuteen hänellä ei yleensä olisi oikeutta.

Työnhakijan esittämän syyn pätevyyden harkitsisi työ- ja elinkeinotoimisto. Asiasta ei annettaisi päätöstä.

TEM:n julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta antaman ohjeen (TEM/2376/00.03.05.02/2017) mukaan

Työnhakija voi kuitenkin saada työttömyysetuutta omaehtoisten opintojen ajalta enintään 24 kuukautta kutakin työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittua opintokokonaisuutta kohden. Tukiaika kuluu siitä riippumatta, maksetaanko työnhakijalle työttömyysetuutta esimerkiksi ns. tukipaketin jaksottamisen takia.

Opintokokonaisuudella tarkoitetaan sitä opintojen kokonaisuutta, johon työnhakija hakee ja tulee hyväksytyksi ja josta on lähtökohtaisesti sovittu yhtenä kokonaisuutena suunnitelmassa. Käytännössä opintokokonaisuus on tyypillisesti esimerkiksi tietty tutkinto, tutkinnon osa, tietyn ammattipätevyyden antava opintojakso tai usean sellaisen yhdistelmä. Opintokokonaisuus voi koostua jaksoista.

Työnhakijan kanssa voidaan sopia opintojen jaksottamisesta, jos työnhakijan työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittavat opinnot jakautuvat kahteen tai useampaan ajallisesti kaukana toisistaan olevaan osioon, ja jaksottamiseen on muu opintojen toteutuksen aikatauluun liittyvä peruste kuin koulutuspalvelun tuottajan loma-aika. Koulutusta ei tule keinotekoisesti jakaa osiin tai pilkkoa erillisiksi kokonaisuuksiksi opintojen enimmäisajan kulumisen estämiseksi tai uuden enimmäisajan saamiseksi.

Jos opintojen jaksotuksesta on sovittu, työnhakijan omaehtoisten opintojen enimmäisaika (24 tai 48 kuukautta) kuluu vain opintojaksojen aikana. Niiden väliin jäävää työnhakuaikaa ei siis lueta koulutuksen enimmäiskeston. Tänä aikana työnhakijaa koskevat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin ketä tahansa työtöntä työnhakijaa.

Jaksojen välinen aika ei ole opiskeluaikaa, eikä siltä makseta etuuksia opiskelun perusteella. Jos henkilö on jaksojen välisenä aikana työtön työnhakija, hän voi työttömyysturvalaissa säädetty edellytykset täyttäessään saada työttömyysetuutta työttömyyden perusteella. TTL 2 luvun 10 §:n 4 momentissa säädetään, etteivät jaksotetut opinnot estä työttömyysetuuden maksamista jaksojen väliseltä ajalta.

Työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemisen enimmäisaikaa ei voida pidentää, mutta opiskelun tukemisen voi tilapäisesti keskeyttää. Tukemisen enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana. Tilapäisen keskeytyksen edellytyksenä on, että työnhakija ilmoittaa tukemisen keskeytymisestä viipymättä TE-toimistolle keskeytyksen alkamisen jälkeen. Opiskelun tukemisen tilapäinen keskeytys ei estä henkilöä opiskelemasta haluamassaan laajuudessa keskeytyksen aikana. Jotta opiskelun tukemisen enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, keskeyttämiselle on oltava pätevä syy. Työnhakijan esittämän syyn pätevyyden arvioi TE-toimisto. Pätevänä syynä pidetään esimerkiksi työnhakijan sairautta, perhevapaata ja työhön menoa. Opiskelun tukemisen tilapäinen keskeytys on tarkoitettu käytettäväksi muun kuin hyvin lyhytkestoisen keskeytyksen kohdalla.

Hallintolain (434/2003) 2 luvussa ovat säännökset hyvän hallinnon perusteista. Hallintolain 6 §:ssä on säännös oikeusperiaatteista. Säännöksen mukaan viranomaisen toimien on muun muassa suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Luottamuksen suojaamisen keskeisenä sisältönä on, että yksityisen tulee voida luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen (HE 72/2002 vp, s. 55–56).

Hallintolain 7 §:ssä on säännökset palvelun asianmukaisuudesta ja palveluperiaatteesta. Säännöksen 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Asianmukaisuus edellyttää huolellisuutta asian käsittelyssä.

Hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

3.4 Asian arviointi

3.4.1 Työvoimapolitiittisen lausunnon muuttaminen

Oikeusasiamiehen mahdollisuus esittää hyvitystä

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies voi laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksiä tapahtuneen virheen oikaisemiseksi tai epäkohdan korjaamiseksi.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta viittasi edellä mainittuun lainkohtaan antaessaan mietinnön hallituksen esityksestä laeiksi eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain ja valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain muuttamisesta (PeVM 12/2010 vp). Mietinnön mukaan on mahdollista, että oikeusasiamies tekee toimivaltaiselle viranomaiselle esityksen erimielisyyden sopimiseksi. Oikeusasiamies on antanut kannanottoja, joissa viranomaisia on suositeltu hyvittämään aiheutunut vahinko. Valiokunta piti esityksen tekemistä asian sopimiseksi ja hyvityksestä selvissä tapauksissa perusteltuna kansalaisen pääsemiseksi oikeuksiinsa, sovinnollisen ratkaisun löytymiseksi ja turhien oikeusriitojen välttämiseksi.

Oikeusasiamiehen hyvitysesityksellä tähdätään siihen, että tapahtunut virhe voidaan hyvittää. Hyvitys on laajempi kuin vahingonkorvauslaissa tarkoitettu vahingon tai vahingonkorvauksen käsite. Oikeusasiamiehen hyvitysesitys voi tarkoittaa myös aineettoman vahingon korvaamista (ns. kärsimyskorvaus). Vahinkojen hyvittäminen oikeusasiamiehen esityksen perusteella on samalla yksi asian sovinnollisen ratkaisun muoto.

Kannanotto

TE-toimiston asiantuntija antoi kantelijalle 9.3.2021 työvoimapolitiittisen lausunnon, jonka mukaan hakija on aloittanut työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaan suunnitelmaan sisältyvän omaehtoisen opiskelun 29.03.2021–09.10.2022. Työttömyysetuuden maksamiselle ei ole työvoimapolitiittista estettä. Hakijan opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa tuetaan työttömyysetuudella ajalla 29.03.2021–09.10.2022 ja 01.08.2023–19.01.2024. Välissä 10.10.2022–31.7.2023 palkallinen 10 kk harjoittelujakso, jonka aikana opintoja ei tueta työttömyysetuudella. Tuki-aika jatkuu taas harjoittelun jälkeen ja kestää siten yhteensä 24 kk. Opintojen arv. kokonaiskesto: 29.03.2021–28.03.2024.

Kantelijan vastuuasiantuntijan vaihduttua uusi vastuuasiantuntija huomasi, että 9.3.2021 annettu työvoimapoliittinen lausunto oli virheellinen. Vastuuasiantuntija lähetti kantelijalle 25.3.2022 kuulemiskirjeen ja keskusteli asiasta omaehtoisten opintojen johtavan asiantuntijan kanssa, joka katsoi, että työvoimapoliittinen lausunto tuli korjata.

Kuulemisen jälkeen kantelijan vastuuasiantuntija antoi 13.4.2022 maaliskuussa 2021 annetun lausunnon korvaavan lausunnon, jonka mukaan hakija on aloittanut työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaan suunnitelmaan sisältyvän omaehtoisen opiskelun 29.03.2021–28.03.2023. Hakijan opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa tuetaan työttömyysetuudella ajalla 29.03.2021–28.03.2023. Opintojen arv. kokonaiskesto: 29.03.2021–28.03.2024.

Selvityksen mukaan vakiintunut tulkinta on se, että opintoihin kuuluva työharjoittelu kuuluu opintokokonaisuuteen eikä se siksi ole hallituksen esityksessä (HE 209/2016 vp) ja TEM:n ohjeessa tarkoitettu työhön meno, jonka perusteella opiskelun tukemisen voisi keskeyttää.

Saamani selvityksen perusteella katson TE-toimiston asiantuntijan laiminlyöneen hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvan riittävän huolellisuuden, kun asiantuntija ei ole kiinnittänyt riittävästi huomiota työttömyysetuudella tuettua omaehtoista opiskelua koskeviin JTYPL:n säännöksiin ja ohjeisiin neuvoessaan kantelijaa opiskelun aikaisen toimentulon tukemiseen liittyvissä kysymyksissä ja antaessaan 9.3.2021 päivätyn työvoimapoliittisen lausunnon.

Luottamuksensuojan periaate merkitsee, että viranomaisen on otettava huomioon oikeusjärjestyksen perusteella suojatut oikeudet odotukset. Yksityisen henkilön tulee voida luottaa siihen, että viranomaisen toiminta ei yllättäen, eikä ainakaan takautuvasti muutu siten, että se vaikuttaisi yksityisen oikeuteen tai etuun rajoittavasti tai muuten negatiivisesti. Luottamuksensuojan periaatteen mukaan viranomaisella on velvollisuus noudattaa tekemiään päätöksiä ja niihin sisältyviä sitoumuksia ja lupauksia. Luottamuksensuojaa voidaan pitää yhtenä oikeusvarmuuden takeena.

TE-toimisto kirjasi kantelijan kanssa 8.2.2021 tekemäänsä työllistymissuunnitelmaan, että kantelijan omaehtoisen opiskelun aikaista toimeentuloa tuetaan työttömyysetuudella yhteensä 24 kuukauden eli lähiovetuksen ajan. Toimeentulon tukeminen kirjattiin myös 9.3.2021 tehtyyn ja kantelijalle tiedoksi annettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon.

Saatuaan tiedon opiskelun aikaisen toimeentulon tukemisesta kantelija päätti muuttaa - - - Tampereelle ja aloittaa opinnot. Tieto siitä, että 9.3.2021 annettu työvoimapolitiittinen lausunto oli virheellinen, tuli kantelijalle maaliskuussa 2022 yllätyksenä.

Edellä mainittu huolellisuuden laiminlyönti aiheutti sen, että kantelija menetti hänelle luvatus työttömyysetuuden ajalta 1.8.2023–19.1.2024. Pidän TE-toimiston menettelyä kantelijan luottamuksen suojaa rikkovana; virheelliset tiedot ovat mitä ilmeisimmin vaikuttaneet merkittäväällä tavalla hänen opintovalintaansa, eikä kantelijalla ole nähdäkseni ollut mitään syytä epäillä alun perin saamansa tiedon paikkansa pitävyyttä.

Toimeentulon turvaamisessa olennaista on huolellisuus asioiden käsittelyssä. Mielestäni vaatimus perus- ja ihmisoikeuksien tehokkaasta toteutumisesta tässä tapauksessa edellyttää, että kantelijalla on oikeus asianmukaiseen hyvitykseen huolellisuuden laiminlyönnin aiheuttamasta haitasta ja luottamuksen suojan rikkomisesta.

3.4.2 Neuvonta

Kantelija toi kantelussaan esille, ettei ymmärrä, miksi eri aloilla on erilaiset käytännöt. Kantelija viittasi valtakunnallisen työttömyysturvaneuvonnan asiantuntijan kanssa käymäänsä keskusteluun terveydenhoitoalan opiskelijoiden opintojen tukemisen keskeyttämisestä.

Asiantuntija totesi kantelun johdosta antamassa selvityksessään, ettei ole nauhoittanut puhelua, eikä näin ollen pysty tarkistamaan, miten tarkalleen ilmaisi opiskelun tukemisen keskeyttämistä koskevan asian.

Mahdollisuudet keskustelujen sisällön jälkikäteiseen selvittämiseen ovat kirjallisessa kantelumenettelyssä sangen rajallisia. Keskustelujen sisältöä jälkikäteen arvioitaessa ei yleensä ole mahdollista saada tarkkaa selvitystä niiden sisällöstä.

Oikeusasiamiehen on toimivaltansa puitteissa mahdollista puuttua viranomaisten menettelyyn vain, jos käytettävissä oleva aineisto antaa siihen riittävät perusteet. Epäselviksi jäävien asioiden osalta voi vain todeta, ettei ole riittävää näyttöä, jonka perusteella oikeusasiamies voisi ryhtyä asiassa toimenpiteisiin.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4.1 esittämäni käsityksen TE-toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni TE-toimistolle.

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) 1 §:n mukaan lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin taikka toimintaan, josta valtio vastaa tahallisuudesta tai huolimattomuudesta riippumatta. 2 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvassa vahingonkorvaustoiminnassa toimivaltainen viranomainen on Valtiokonttori.

Lähetän tämän päätökseni Valtiokonttorille ja pyydän sitä olemaan sopivalla tavalla yhteydessä kantelijaan ja ratkaisemaan asian valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella. Pyydän Valtiokonttoria ilmoittamaan minulle viimeistään 31.3.2023, mihin toimenpiteisiin hyvitysesitykseni on antanut aihetta.